

Ordføreren (Emil Petersen): Til de 7 Lovforslag, som i Dag er til Behandling, er der kun stillet eet Ændringsforslag, idet Ordføreren paa Udvalgets Vegne foreslaar, at Stykke 4 i § 5 i Lovforslaget om Lønninger til Dommere m. fl. skal udgaa, da dette Stykke er overflødiggjort ved den Ændring, der blev vedtaget i § 17 i Lov om Rettens Pleje ved anden Behandling. Stykket handler om, hvorledes Dommere eventuelt skulde lønnes, hvor der ad administrativ Vej sker en Deling af Retskredse, men da en saadan Deling ikke kan finde Sted efter den skete Ændring af Lovforslaget om Rettens Pleje, foreslaas det nu, at dette Stykke af Lønning Lovforslagets § 5 udgaa. Jeg skal anbefale dette Ændringsforslag til Vedtagelse.

De Lovforslag om Rettens Pleje, som vi snart skal stemme om, er Resultatet af mange og lange Overvejelser baade i Rigsdagen og ikke mindst i de to Proceskommissioner af 1868 og 1892. De nævnte Kommissioner gjorde hver især et overmaade dygtigt og grundlæggende Arbejde for en Reform af Rettens Pleje her i Landet. Hvis Regering og Rigsdag ikke havde haft et saa solidt Grundlag som de af den sidste Proceskommission udarbejdede og vel gennemtænkte Lovudkast at støtte sig til, havde det neppe været muligt at forme et Lovforslag om Rettens Pleje, der staa Maal med de Krav, der fra et videnskabeligt juridisk Synspunkt stilles til en Retsplejeordning, samtidig med at der tages skønsomt Hensyn til de Forhold, hvorunder den skal bringes i Anvendelse. Der er derfor, synes jeg, god Grund til med Paaskønnelse at mindes de Mænd — baade dem, der er døde, og dem, der endnu lever imellem os —, som lagde Grunden til den Bygning, paa hvilken vi nu om muligt ved vor Afstemning i Dag er med til at hejse Kransen.

Selv om det maatte lykkes at faa de her foreliggende Lovforslag vedtagne i begge Rigsdagens Ting, saa at den nye Retsplejelov kan træde i Kraft senest den 1. Oktober 1919, vil der dog til den Tid være forløbet over 70 Aar, siden man ved Grundloven af 1849 gav Folket Tilsgagn om en Reform af Retsplejen. Rigsdagen har arbejdet tungt paa dette Omraade. Der gik 60 Aar, før Rigsdagen

enedes om at vedtage en Retsplejelov, der i hvert Fald vilde opfylde en af Grundlovens Løfteparagraffer, men man har hidtil aldrig kunnet enes om at lade denne Lov træde ud i Livet. For Øjeblikket staa vi i Begreb med at gøre et nyt Forsøg, saa at man foruden det, som blev naaet ved Loven af 1909, nu søger at gennemføre Anklageprincippet i Strafferetsplejen og en yderligere Adskillelse af Domsmagten og Forvaltningen, end der hidtil har været. Jeg ønsker, at Forsøget nu maa lykkes, ikke for Rigsdagens Skyld, ikke for Regeringens Skyld og heller ikke for, at denne eller hin skal have Æren derfor, men for den Befolknings Skyld, hvis Tarv det er vor Pligt at varetage.

Da man i sin Tid ved Grundlovens Vedtagelse gav Løfte om en humanere og med den nye Tids Ideer mere stemmende Retspleje, havde man den Forventning, at en Reform, der tilførte Domstolene et Lægmands-Element i Form af Nævninger, skulde faa en i statsborgerlig Henseende opdragende Indflydelse paa Befolkningen. I hvor høj Grad denne Forventning vil gaa i Opfyldelse, er det vanskeligt at afgøre. Selv om den nye Form for Retspleje ikke i den nævnte Henseende maatte faa saa stor Betydning som den Gang antaget, tør man dog mene, at Retsreformen vil fremkalde mere Tryghed for den personlige Frihed og — som det hedder i Folketingets Betænkning af 1902 — mere udbredt Agtelse for Loven, og allerede derved vil meget være vundet. I sig selv kan ingen Retsplejelov give de nævnte Fordele, selv om dens Konstruktion er aldrig saa god; enhver Lovs Betydning er i høj Grad afhængig af, hvorledes den bliver anvendt, og om denne Lov gælder dette i højere Grad end om nogen anden. Den faar først sin Betydning, naar den anvendes paa den rette Maade og i den rette Aand. Hertil hører blandt andet, at Befolkningen i det hele vil søge at gøre sig fortrolig med de nye Former for Rettens Haandhævelse, og at de kyndigste og dueligste Jurister bliver Rettens Udøvere.

Det staa vist os alle klart, at den nye Procesmaade vil stille store Krav til Juristerne. Hele den Usikkerhed, der nu i flere Aar har hersket med Hensyn til Tidspunktet, naar det kunde ventes, at en ny Retsplejeordning kunde træde i Kraft, har